

Tatabányai barlangkutatók 2022.

(Polacsek Zsolt és Ba Julianna 2022 évi válogatott kutatási jelentései.)

Tatabánya 2022. december 31.

Sziasztok barlangkutatók!

Örömmel jelentem, hogy 2022. évben is folytattuk barlangkutató tevékenységünket. Tárgyévben a korábbi években megszokott 80 napot is meghaladó intenzív munka kissé lecsökkent, összesen 72 napot töltöttünk barlangban. Mivel 2022. évben mindösszesen 1 napot töltöttünk barlang térképezéssel a fenti kicsit gyengébb számadat nem a feltárás csökkenő ütemét, hanem az egyéb tevékenységek megszűnését jelzik.

Jelentős erőbefektetéssel zajló munkálataink 2022. évben sajnos különösebb publikus eredményt nem hoztak, de reméljük ez nem mindig lesz így.

A tatabányai barlangkutatók jelentés sorozat idei számában az alábbi részek találhatóak:

- **Kutatási jelentés a Néti-lyukban 2022. évben végzett kutatási tevékenységről.**
- **Kutatási jelentés a Baradla-Domica-barlangrendszerben 2022. évben végzett kutatási tevékenységről.**
- **Kutatási jelentés a Küzdelem-barlangban 2022. évben végzett kutatási tevékenységről.**
- **Kutatási jelentés a Csodabogyós-barlangban 2022. évben végzett kutatási tevékenységről.**
- **Kutatási jelentés a Baradla-tetői-zsombolyban 2022. évben végzett kutatási tevékenységről.**

Ezek mellett 2022.-évben e jelentésben nem részletezett, de elkészült munkáinkat is felsorolom:

- **Gerecsei részterületekre bontott barlangtani feldolgozás (4630. kataszteri egység déli részterület).**
- **Új kisebb barlangok felkutatása és dokumentálása az előző év(tizedek)hez hasonlóan.**
- **A gerecsei barlangok ajtajának és zárszerkezeteinek karbantartása önerőből.**
- **Adatgyűjtés a Csodabogyós-barlangról kiadandó kiadvány/könyvhöz.**
- **A barlangkutatók anyagi bázisának megteremtése eddig ismeretlen alternatív, de nem törvénytelen módszerekkel.**

Jó munkát 2023. évben mindenkinek!

Polacsek Zsolt és Ba Julianna barlangi kutatásvezetők

Kutatási jelentés a Néti-lyukban 2022. évben végzett kutatási tevékenységről.

Kutatási engedély iktatási száma: BO-08-KT/10508/2018.

Kutatás vezetők: Polacsek Zsolt és Ba Julianna, Gruber Péter

A Baradla-Domica-barlangrendszer felszíni vízgyűjtő területén nyíló, 2020. évben újra feltárt Néti-lyuk barlangban a területen folyó más irányú tevékenységünk miatt semmilyen kutatási tevékenység nem folyt.

Tatabánya 2023. február 15.

Polacsek Zsolt barlangi kutatásvezető

Kutatási jelentés a Baradla-Domica-barlangrendszerben 2022. évben végzett kutatási tevékenységről.

Kutatási engedély iktatási száma: ANPI 193-1/2021.

Kutatás vezetők: Polacsek Zsolt és Ba Julianna.

A kutatásokban 2021. évben (1 alkalomnál többször) részt vettek: Ba Julianna, Baricza Tibor, Bükkösdí-Garay Vidra, aki Bennigna is, Ballabás István, Brautigam Áron, Brautigam Géza, Foki Károly, Haász József, Juhász Balázs, Mihalik Zoltán, Polacsek Zsolt.

Előzmények:

Kutatócsapatunk 2014 óta tevékenykedik Aggtelek térségében elsősorban a Baradla-Domica-barlangrendszerben. Az elmúlt években számos helyen próbálkoztunk feltáró barlangkutatással, ennek során más csoportok/egyesületek kutatásaiban is részt vettünk (Vízfakadás, Vass Imre-barlang), de „saját” projektekkel is beszálltunk a térség barlang kutatásába. Munkánkat kisebb nagyobb sikerek koronázták, 2017-ben elsőként jutottunk be a Baradla-Domica-barlangrendszer alatt húzódó (valóban) Hosszú Alsó-barlang járataiba. E feltárás ráirányította figyelmünket arra tényre, hogy a Baradla Jósvalfői-szakasza alatt 1982-ben feltárt Rövid Alsó-barlang, és az általunk feltárt alsó barlangi szakasz (Kaffka Péter-ág) mellett még számos ismeretlen, akár önálló alsó barlangi szakasz is létezhet a mélyben. Mivel ezeket a téziseket a korábbi évek jelentéseiben már ismertettem, ezt itt most nem teszem meg ismét. A Kaffka-ág feltárását követően annak eltűnő vize és a forrás közti szakaszba kerestük és keressük az utat. E munka során komoly volumenű, sajnos sikertelen munkálatokat végeztünk a Vetődéses-termi-nyelőben, ahol ugyan elértük a 230 m tszf magasságban feltételezhető erózió bázist, a járatok kitöltöttsége miatt munkánkat itt befejezni voltunk kénytelenek.

Egy másik ponton, a Bokaszorító-nyelőben 2019-ben kezdtünk feltáró munkába. Ezen a ponton eleink számos feltárási kísérletet követtek már el, így mi a Fő-ág 264 m tszf magasságától már 11 méterrel mélyebben kezdhettük munkánkat.

A munkálatok állása 2022. december 31-én:

A Bokaszorító-nyelőben 2022 év utolsó napján 240 méter tszf magasságba (tehát a Fő-ág szintjétől -24 méteres mélységbe) jutottunk. A feltárás egy szűk huzatoló, eddig folyamatosan a mélybe tartó hasadék bővítésével folyik. Tárgyév utolsó napjáig e munka különösebb eredményt nem hozott.

A Bokaszorító bontására az utóbbi években összesen 68 napot szántunk, átlagosan 7 ember munkavégzésével. 2022 évében a munkálatok (az előző évekhez képest legalább is) talán kisebb intenzitással folytak (17 munkanap) köszönhetően a Csodabogyós-Szél-lik barlangrendszerben folyó népszerűbb kutatási projekteknél, illetve annak a ténynek, hogy a barlangokkal kapcsolatos vállalkozási megbízásaink (melyekből a kutatást finanszírozzuk) nullára csökkentek.

1. ábra Kutató munka a mélyben

Terveink:

2023 évben a Bokaszorító-nyelő további bontását tervezzük, valamint tervbe vettük az engedélyünkbe szereplő Retek-ági kürtő kimászását is.

Tatabánya 2023. február 15.

Handwritten signature of Polacsek Zsolt in blue ink.

Polacsek Zsolt barlangi kutatásvezető

Barlangi kutatási jelentés a Küzdelem-barlang 2022. évi kutatásáról.

Kutatási engedély iktatási száma: Dinpi-3001-1-2020

Kutatás vezetők: Polacsek Zsolt és Ba Julianna

A Gerecse-hegység déli részén a 4630-as számú kataszteri egységben nyíló Küzdelem-barlangban 2022. évben, a közvetlenül a barlang bejáratának közelében zajló erdőgazdasági tevékenység miatt kutató munka továbbra sem folyt. A kerületvezető erdész szóbeli közlése szerint 2023. évben a barlangi feltáró munka akadálytalanul folytatódhat. Amennyiben a munkát folytatni tudjuk, a barlang jelenleg -29 méter mélységben található végpont mélyítését tervezzük.

Tatabánya 2023.február 15.

Polacsek Zsolt barlangi kutatásvezető

Kutatási jelentés a Csodabogyós-barlangban 2022. évben végzett kutatási tevékenységről.

Kutatási engedély iktatási száma:VE-09Z-03878-09-2018

Kutatás vezetők: Polacsek Zsolt és Ba Julianna

A kutatásokban 2022.évben (1 alkalomnál többször) részt vettek: Ba Julianna, Baricza Tibor, Bükkösdí-Garay Vidra, Brautigam Áron, Brautigam Géza, Foki Károly, Gregorits Máté, Haász József, Juhász Balázs, Mihalik Zoltán, Naumov Emese, Polacsek Zsolt, Székely Bálint,

A Csodabogyós-barlang kutatásának előzményei, a barlangról röviden:

(részlet 2019. évi jelentéséből)

A Csodabogyós-barlang Balatonederics község külterületén az un. Edericsi-hegy csúcsa alatt 396 m tszf. magasságban nyílik. A barlang felefedezése 1990 szeptemberére datálható, bár a hegyoldalban erősen huzatoló kis nyílás már korábban is ismert volt. A huzatoló lyuk megbontásával végül a Kárpáth József vezetésével működő budapesti Acheron

Barlangkutató Szakosztály jutott a barlangrendszer járataiba. Az ő, és a kutatásokba bekapcsolódó balatonedericsi és cserseztomaji kutatók feltárásainak eredményeként 2000-ben a barlang 4100 méter, 2006-ban 5050 méter hosszban vált ismertté.

A jelen kutatási engedéllyel rendelkező kutatógárda 2013-as feltárásai nyomán, a barlang 6400 méter hosszúságúra növekedett, mélysége a bejáratától számítva már-150 méter.

A barlang triász Fődolomitban, illetve szintén triász korú Edericsi Formáció mészkövében terjeszkedik, de a közelmúltban felmerült a Rezi Dolomit Formáció jelenléte is a barlangban, mely tézis azonban még bizonyításra vár. A rendkívül összetett, sok szintes járatrendszer kialakulása elsősorban a tektonikának köszönhető, járataiban az eróziós formakincs egyáltalán nem, a korróziós nagy formák is csak ritkán tanulmányozhatók.

2. ábra A Keleti-főomladék Ciculi-terme.

A barlang könnyebben járható részei kb. 1000 méter hosszban kalandturisztikai üzemeltetés céljából ki van építve. A barlangban kisebb kis patkósorrú denevér kolónia telel, egyébként minden év szeptemberében betöltött nászbarlang szerepe is bizonyított.

Kutatási tevékenységünk 2013. óta:

A barlangban a jelenlegi kutatócsapat 2013 óta dolgozik. E munka során az első időszakban kb.1400 méter új, addig ismeretlen járat tárult fel. E járatszakaszok a barlang központi részéből keleti irányba tartanak, és bár eredetileg BP-ágnak neveztük el újabban a Keleti Fő-omladék néven emlegetjük. Az új járatszakaszok térképezését 2015. és 2017. között elvégeztük, így ma elmondható, hogy **az ország talán egyetlen nagyobb barlangja (szerintem a 8. leghosszabb, és 8. legmélyebb) melyről teljes, átfogó térképpel rendelkezünk.** A feltáró munka mellett, természetesen szakemberek bevonásával, biológiai vizsgálatok és denevér-faunisztikai vizsgálatokat is végeztünk a barlangban. Ezekről a korábbi évek jelentéseiben részletesen beszámoltam. Jelenleg a barlang járatainak teljes részletességű tektonikai feldolgozása folyik, melynek eredményéről reményeim szerint, már jövő évi jelentéseimben beszámolhatok.

Feltáró kutatás 2022. évben:

A Csodabogyós-barlang kutatásának az Aggteleki kutatásaink mellett, fontos helye van tevékenységünk palettáján. Ez olyannyira igaz, hogy 2022. évben is, az itt kutatással töltött napok száma ismét meghaladta az Aggtelek térségében folyó kutatási napok számát.

A fenti elgondolások mentén a kutatásban aktívan résztvevők véleményét figyelembe véve a **Colosseum-zónájának kutatását, valamint a Csodabogyós és a Szél-lik összekötését célzó munkát folytattuk, illetve kezdtük meg 2020. őszén.** Ennek eredményeként 2021. december 31-én az itt folyó munkákról az alábbiakban számolok be:

Acheron-akna bontás:

Kiseb bontásokat itt 1997-ben az Acheron Barlangkutató Szakosztály kutatói is végeztek, de a kisipari módszerekkel hajtott kutatógödör végül veszélyessé vált. 2022. évi munkánk során-innen 12 alkalommal közel 1300 vödör kőzettörmelékkel termeltünk ki, melynek során az Acheron-odút jelentősen tovább bővítettük. Munkánkat mind végig jelentős, mélyből előtörő légmozgás kísérte, e sorok írásakor komoly méretű motivációs résekbe lehet belátni.

Halál-akna bontás:

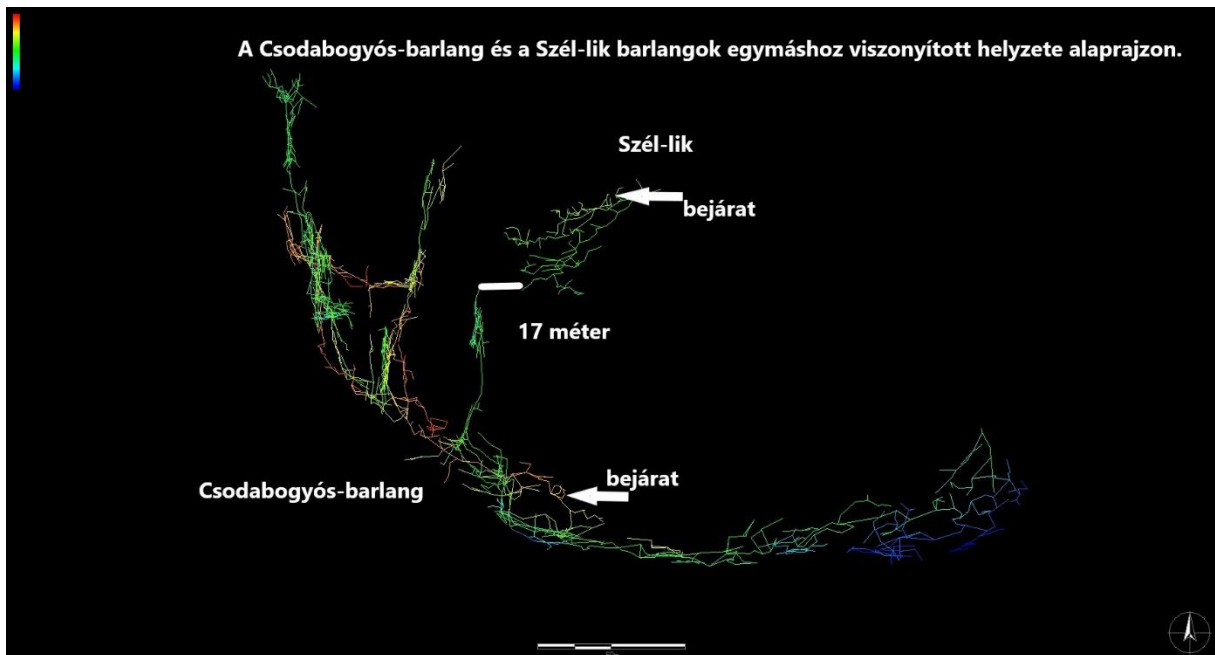
2022. évben ezen a ponton nem folyt kutatás.

A Csodabogyós-barlang és a Szél-lik összekötését célzó feltáró munka:

A két barlang összekötését célzó munkálatokat 2020. év szeptemberében kezdtük meg. E munka során a Csodabogyós-barlang **Patakmeder-ágának végpontján** kutató aknát mélyítettünk abból a célból, hogy az az alatt elhelyezkedő a Szél-liket legjobban megközelítő Füstölős-ágba akadálytalanul le lehessen jutni, **munkavégzés** céljából. Ahogy azt korábban is leírtam, ide ugyanis eddig csak kis termetű, jó szűkülettű barlangászok juthattak le (általában gyerekek), akik ezután már munkavégzésre alkalmatlanok lettek (örültek, ha ki tudtak mászni).

A két barlang összekötését célzó munkánk másik pontján a **Szél-likben** Szilaj Rezső (Pleocotus Barlangkutató Egyesület) szívességéből (az Ő kutatási engedélyének égése alatt) szintén megkezdtek a feltárást, bár ezen a helyen 2022 évben kutatás már nem folyt. A melléklet alaprajzi poligonon ábrázolt végpontok közötti 17 méteres távolságból kemény kitartó

munkával 12 métert lefaragva, 2023. január elsején becslésünk szerint 5 méterre lehetünk az összekötéstől.

1. ábra. A Szél-lik és a Csodabogyós-barlang egymáshoz viszonyított helyzete poligon alaprajzon a munkálatok megkezdésekor.

Tatabánya 2023. február.15

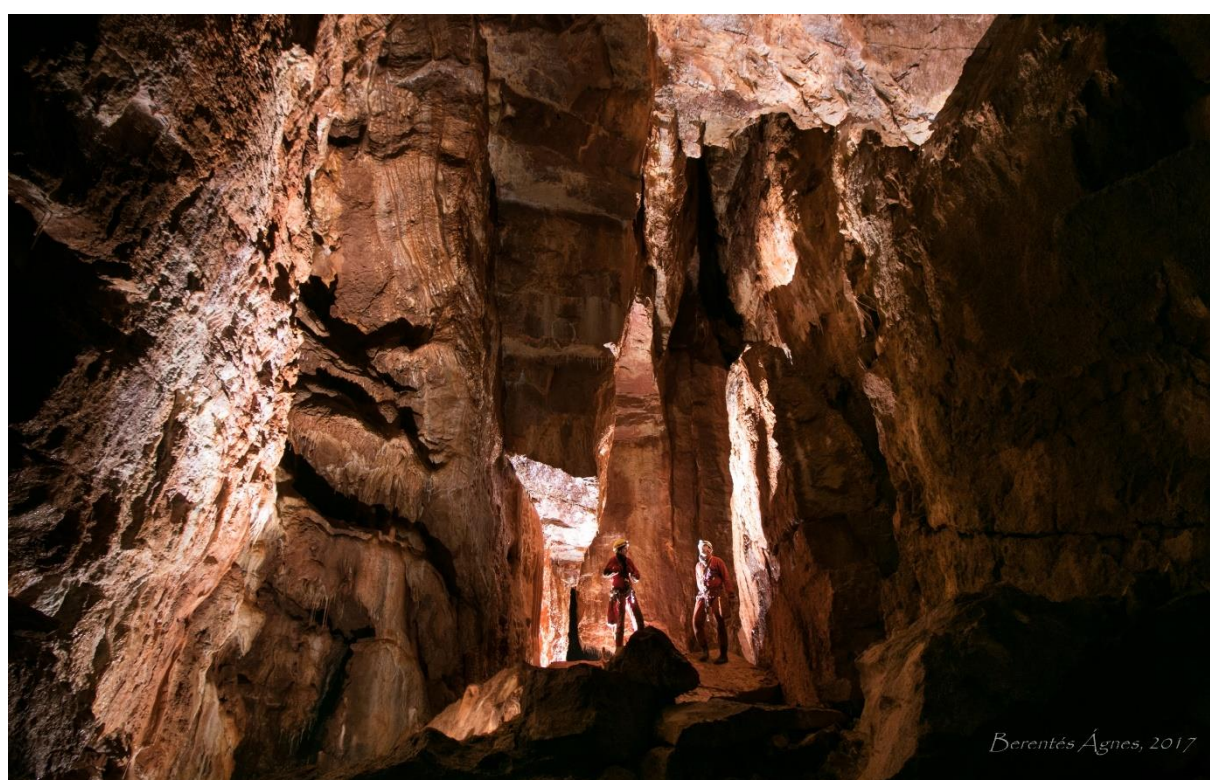

Polacsek Zsolt barlangi kutatásvezető

BARLANGI KUTATÁSI ZÁRÓ JELENTÉS

A BARADLA-TETŐI ZSOMBOLY 2018-2022.

ENGEDÉLY ÜGYIRATSZÁM: BO-08/KT 06487-6-2018

KUTATÁSVEZETŐK: Ba Julianna, Polacsek Zsolt

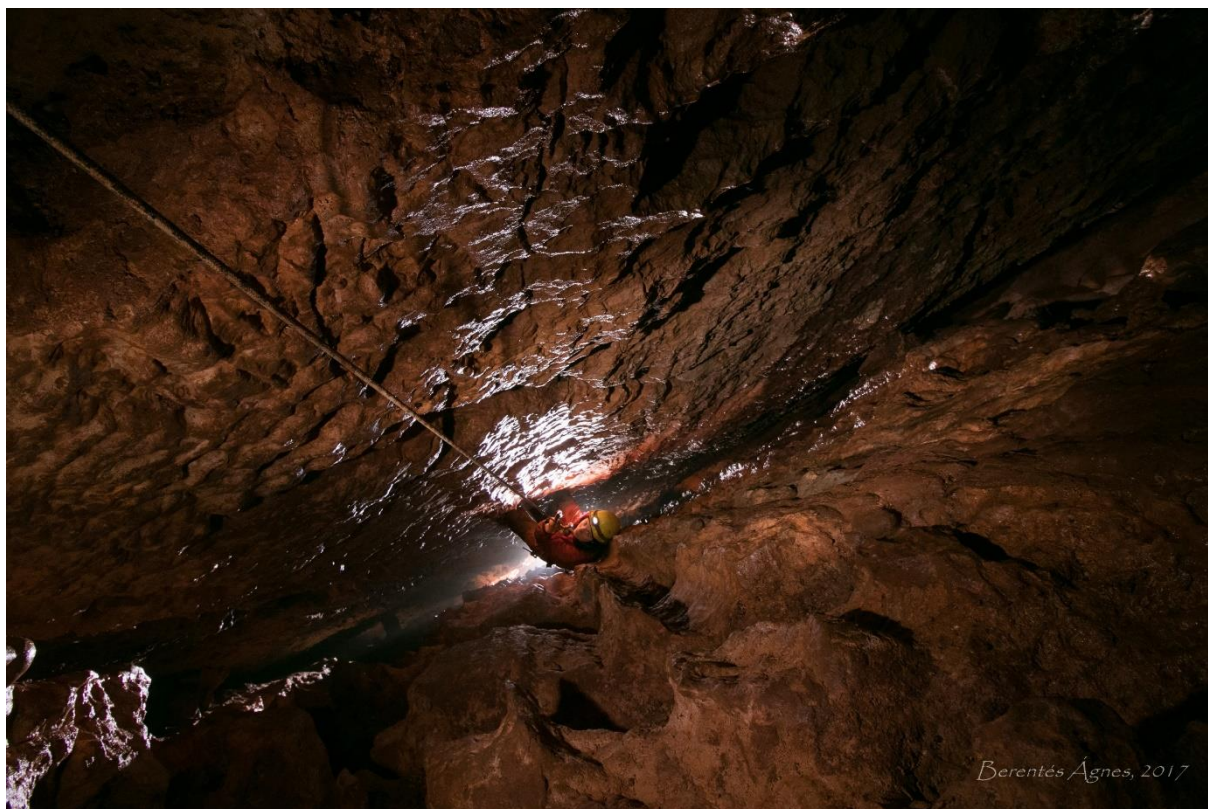
ELŐZMÉNYEK:

A fokozottan védett BARADLA-TETŐI ZSOMBOLY az Aggteleki-karszt területéhez tartozó Baradla-tető térségében, annak 484 méter tengerszint feletti magasságba emelkedő csúcsától északi irányban 200 méterre nyílik. Az aknabarlang horizontális kiterjedése mintegy 50 méter, vertikális kiterjedése -87 méter, mely mélysége is egyben. Felmért hossza: 387 méter.

A barlangot 1986-ban Kutas Tamás barlangkutató fedezte fel, de a teljes feltárásában egri és budapesti kutatók is segédkeztek. Térképét 2006-ban Borka Pál készítette.

AZ ENGEDÉLYES IDŐSZAKBAN VÉGZETT TEVÉKENYSÉG RÖVID ISMERTETÉSE:

Az engedélyes időszakban a barlangban kiterjedt feltáró kutatást végeztünk melynek azonban sajnos egyelőre csak kisebb eredményei mutatkoztak. Munkánk során mindvégig a barlang mélypontján található agyagos törmelék kitöltés kiterjedése folyt. A legmélyebb pont bontási munkálatait mindvégig erős nem csökkenő intenzitású huzat kísérte, melynek jelenléte továbbra is a mélyben rejtőző járatok közelségét sejtetik. A mélypont süllyesztése egyelőre akadálytalanul lehetséges, a kitermelt kitöltést végpont felett 6 méterrel elhelyezkedő hasadékba lehet deponálni. Munkánk során a barlangban sem télen, sem nyáron jelentős denevér populációt nem észleltünk, így az ezzel kapcsolatos korlátozás szükségtelennek tűnik.

3. ábra A barlang alsó aknája (fotó: Berentés Ágnes)

TOVÁBBI ELKÉPZELÉSEK:

Mivel kutatási engedélyünk 2022. december 31.-én lejárt, viszont a feltáró kutatást, illetve alig megkezdett klimatológiai méréseinket folytatni szeretnénk, az engedélykérelmünket rövidesen benyújtjuk az éppen aktuális Kutatási Engedélyeket Kiadó Állami Hivatalba.

Tatabánya 2023. február 15.

Ba Julianna kutatásvezető